

(Bunu 22 gün önce yazmışım. *Gündemle* alakalı değil.)

Ömür konusunda tercihin nedir? Kısa mı, uzun mu?

Hayırlı.

Adamın biri 75'ten fazla yaşamak istemediğini yazmış ya. Senin de böyle üst sınırların var mı?

Yok. İnsanın böyle üst sınırlar koyması, sanki yaşamakla ölmek kendi elindeymiş gibi hissetmesine mi sebep oluyor acaba? Bu adam şimdi istese 75'inde ölebilecek mi?

Kimin sözüydü, *istediğimiz zaman değil, o bizi istediği zaman ölürüz* diyen.

Kimsenin sözü değildi sanırım, şu an uydurulmuş gibi duruyor.

Böyle bir laf vardı, neyse, işte oradaki gibi, insanın ölmeyi isteyip de ölemediği de çok. İntihar etmek ayrı bir psikoloji ama insanın *ölsem daha iyi olur* diyerek yaşadığı da çok oluyor.

Böyle yaşamış gibi konuşuyorsun.

Eski zamanlarda oldu tabii. İnsanın içine oturan acılardan sonra veyahut umutsuzluğun tüm çıkışları tuttuğunu düşünürken.

Nasıl çıktın içinden?

Sabredip bekleyerek. İnsan bekledikçe buzulların nasıl eriyip, duvarların nasıl yıkıldığını, hayalmiş gibi görülenlerin nasıl gerçekleştiğini, kendini bir odaya sıkıştırılmış gibi görürken kapıların nasıl açıldığını şahit oluyor. Her insanın dayanamayacağı cinsten acılar vardır, bunların ömür boyu devam edenleri de var velakin yaşamaya engel olup olmadığına biraz da insan kendi karar veriyor.

İnsan mum gibi eriyerek yanabilir veya sönebilir. Erimesi sönmek için bahane değil yani.

İlla ki eriyecek. Hayat ayrılıklardan ibaret. İnsan bir doğuma, kavuşmaya sınırlı süre seviniyor, mutlu oluyor ancak ayrılıkların acısı daimi. Duygusal açıdan pek karlı bir durum değil, çoğumuz için değil yani. Muhasebeleştirirsen görürsün: İnsan sevindiğinden çok daha fazla üzülüyor. Hayat net zarar.

Neden devam etsin o zaman?

Yeni dertler edinmek ve bu acıların manalarını anlayabilmek için. Yeni dertler, çünkü, eski dertlerin en rastlanan tedavisi. Acıların manası da, sabrın ve şükrün açtığı kapıları keşfetmekle alakalı.

Aşık olduğu biri, kendisine yüz vermediği için hayatı zehir olmuş birinin keşfedeceği ne gibi anlamlar olabilir ki?

İnsanın ve insana duyulan *aşkın* faniliğini keşfedebilir mesela. Zamanın hangi yangınları söndürdüğünü keşfedebilir. Zaman insanların o kadar da farklı olmadığını ve yine o kadar da benzer olmadığını öğretir. Bunları keşfedebilir. Maşuğuna kavuşursa da öğreneceği şeyler var tabi, belki kavrulup gittiği aşkının evlendikten sonra nereye kaybolduğunu da keşfetmeye çalışabilir.

Nereye düşürdüm bu aşkı?

Bunların hiçbirisi, yani kavuşulamayan veya kavuşulup da kaybolan aşk da dahil hiçbirisi, insanın az yaşamak istemesi için yeterli sebepler değil gibi. Belki sağlıklı ilgili durumlarda insanın *öleceği* gelebilir, zor hastalıklar çok, ancak bunların da ekseriyeti hayattan kaçmak için sebep değil.

Yazıdaki adam, artık ömrün uzamasının *sağlıklı ömür* anlamına gelmediğini, uzun yaşayanların sağlıklarını kaybettiklerini anlatıyordu.

Bu doğru. Tıp *ömür uzatmak* adına, bazı zamanlar insanların hayatını zorlaştırıyor. Ancak yine de, doktorların ve hastaların ve yakınlarının *tedavi olmaya çalışmak* dışında pek bir şansı yok.

Ötenazi gibi bir şans var?

Bunun tercihini yapmak sadece kişinin kendi elinde olmamalı. Bir insan, hayat çok zorlaştığı için ölmeyi isteyebilir ancak insan sadece kendinden ibaret değil. Etrafındakiler için de bir anlamı var, onların da onun üzerinde hakları var. *Ben çok hastayım ve ölmek istiyorum* gibi bir düşüncenin fi ile geçmesi için bunun sorumluluğunu herkesin alması gerek. Belki sevenlerin bir kısmı, yaşadığı hastalığa rağmen ölmesine izin vermek istemiyordur.

Ölüm konusunda konuşurken, inançsız rolü yapmak da tuhaf oluyor bazen.

Ah, evet, bazen böyle gidiyor konuşma. İnsan ölümden sonra yaşadıklarının hesabını vereceğine ve çektiği sıkıntıların günahlarına kefarete olacağına inanıyorsa, zaten, hastalığı ne olursa olsun ne kendini katledebilir, ne kimse için böyle bir müsamaha sunar. Mamafih inançlı insanların zaten bu konuda aklında pek bir şüphe uyanmaz. Sıkıntı Allah'tandır ve sabrı da, ecri de ondan gelir. Bu konuda fazla spekülasyon üretemezsin yani.

Bir de insanın başkalarına imtihan olması durumu var tabii.

Eh, tabii ki. Yani hepimiz sağlıklı ve mutlu yaşayıp, bu mutlu ömür bitince öleceksek, kim bizimle imtihan olacak ve biz kiminle imtihan olacağız?

Allah imtihanlarımızı kazandırsın.

Amin.